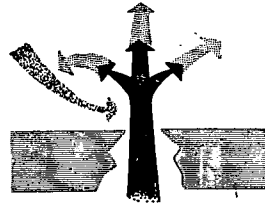

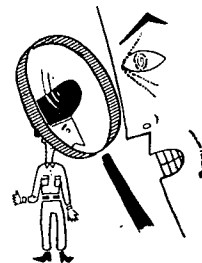
משחר תולדותיהמלחמה שימשה התקפת-הנגד מבחן מכריע לתוקפו הנפשי — אך גם ליכולתו הצבאית — של הצד המוצא עצמו במצב התגוננות. ברם, ערכה גבר במיוחד בתקופת אורח-ההגנה הנמיש, שפותח תחילה ע"י הגרמנים במלחמת-החפירות בחזית-המערב, ב-1915-1918 — ושלבש צורה אחרת, נידת, עם עלית הכוחות המשווינים והממוכנים לתפקיד מרכזי במלחמה; ויש והיא שהכ-ריעה בגורל מערכות גדולות (התקפת-הנגד הגרמנית של מאג-שטיין במזרח אוקראינה, וכיבוש-המחדש של חרקוב, במרס 1943 — וזו הסובייטית, ב"קשת-קורסק", ביולי-אוגוסט אותה שנה). התוצאה הבלתי-נמנעת מכך היא כי החוקף חייב עתה להיות מוכן ומאורגן-מראש לקראת התקפות-נגד אלו: למען יוכל להדפן — ותודות לכך להכריע אח"כ את יריבו. כוזאת, עכ"פ, הנה הנחת-היסוד במאמרו של רס"נ ל. מרחב (עמ' 10), התוקע את יתדותיו בראש-דוראשונה באותן תפיסות, הן של התקפת-הנגד עצמה והן של אופן-הדיפתה, אשר תורת-המלחמה הסובייטית גיבשה אותן כקיום-מנחים לצבא ברה"מ ולצבאות אחרים, המודרכים על ידה. מבחינה ידועה משמש מאמר זה מעינהמשך והשלמה להרהורים אחרים, בעקבות תמרון-העוצבות בצה"ל, ב-1960, אשר רס"נ מרחב פירסמם מעל עמודי "מערכות". לפני חדשים לא-רבים (חוב' ק"ל, עמ' 22).

מתי 2×2 הם 5? כלומר: מתי מחלקת-שריון, הבנויה שתי כיתות "דריטנקיות" מונה, או צריכה למנות, בכ"ז חמישה טנקים? את השיקולים וההנמקות לצורך בכך פורס, בביסוס ארגוני וטקטי עניני אל"מ ברוך בר-לב (עמ' 19), אלה מקוראי "מערכות" הזוכרים את רשימתו, מלפני שנים בשאלה "החל"ם מהו — מוביל-גייסות או רכב-קרב?" (בחוב' ק"א) — יוכלו להיווכח בכך שהיו מקרים וקולו של המחבר לא נשאר בבחינת "קול קורא במדבר".

"חיפן השרשרת תלוי בכל אחת מחוליותיה" קשרי-גומלין זה בתוך שרשרת-הפיקוד — על כל חוליותיה — מהוה את המקשר בין שתי הרשימות הקצרות, על נושאים כלל לא קצרים, שב"מחשבות על אימון מפקדים" (עמ' 42), אלוף מ. זורע עומד על בעיות הפעלתו (ולצורך כך — אימונו) של מפקד-הכיתה (ובעצם — אף של מפקד-המחלקה); ואל"מ גביש מצביע על תרגילי-המפות כגורם-מדרבן-מחשבה באימונם של דרגי פיקוד ומטה שונים. ואם נאמר לא "שרשרת" כי אם "טולס-הפיקוד" — תבלוט עוד יותר התמונה הסמלית.

מזה 4 שנים מקיים חיל-התותחנים תחרות-רשימות שנתי לזכרו של סג"מ בן ציון לבנון ז"ל, ודבריו של המחבוי הזוכה בפרס מתפרסמים ב"מערכות". במדור הארטיילרי "בעד הכונת", רשימתו של רס"נ חיים ירקוני, שזכתה הפעם — שמה אמנם "הכשרת הקצין בחיל-התותחנים" (עמ' 44), אך עיקר-תוכנה הוא המעקב לגילוי התכונות הנחוצות בקצין-העתיד; ומבחינה זו ישימות בודאי רוב ההערות וההצעות שבה גם להרבה חילות אחרים. את הריח ה"תותחני"-המובהק מוסיפות לסקירה זו שתי דוגמאות הפעולה המשולבות בה.

מה על המפקד לדעת למען ידע מה נחזק לחייליו? בתנאי ארצנו החמה והיבשה, נחוצה לו, אולי בראש-וראשונה, התמצאות בצרכי גוף החייל בנוחלים. והרי המושגים שהיו מקובלים בתחום זה בתוכנו — עובר עליהם עתה שבט-הבקורת. על כך מצביע סא"ל ד"ר י. מהריק, במאמרו (עמ' 26).

מה על המפקד להבין בענין חובות-הבריאות שלו עצמו? סיפור רווי-הומור — אך רצוף בקורת שנונה — מפריעטו של סא"ל י. צמח מדגים לנו (בעמ' 32) מקצת מסוגיה זו.

שלושה צרכים חיוניים — וגורליים — קשורים בסוגית פינוי נפגעים משרדה הקרב. קודם כל הצורך של החייל עצמו — שלגביו זו, בפשטות, שאלת חיים ומות; או, לפחות, שאלות עתידו כאיש שיכולתו אתו — או כבעל-מום, שניתן היה אולי למנעו. שנית — צורך ה"מחר" של הצבא, הזקוק לחייל זה, וליכולתו שתישמר לו. ושלישית — אף לגבי המפקד, באותו רגע, אולי הצורך הדוחק ביותר — דבר שמירת שלות-הנפשית, וחוקף-רוחם, של חבריו ליחידה. הרואים בסבלו, החרדים להצלת חייו, ונחשפים בקיומו (אן — בהיעדרו) של מנגנון-פינוי מסודר ופועל כראוי, אשר בעת-הצורך ידאג גם להם. סא"ל ד"ר צבי יפה פורס (עמ' 35) ידיעה זו בפני הקורא.

בסקירתו, "על ההדרכה" (עמ' 50) בוחן אל"מ רם רון את דרכי ההדרכה הנהוגים בצה"ל — ומציע הצעות לרענון דרכים ואופני-הדרכה אלה: הצעות, המתבססות בראש-וראשונה על ניצול האפשרויות הגלומות במערכת הענפה של עזרים, "שמיעתיים-חזותיים" ("אודיו-ויזואליים", בל"עו) חדי-שים, אפשרויות אשר טרם השכלנו למצותן. אך בצד המחשבה — ניתנת בחוברת זו גם המחשבה, אחד האמצעים, שלדעת אל"מ רון נוצלו דים וכיאות במערכת-ההדרכה שלנו, הוא הסרטון. ואמנם, פיקוד-ההדרכה לא הסתפק בהעלאת סיסמה, אלא נתן דוגמה: הוכנו על ידו סרטונים ראשונים, הממחישים אפשרויות להצגת בעיות, להסברת מצבים, ל"תיעול" המחשבה. הסרטון "המג"ד מגיע" ניתן בחוברת זו (עמ' 54) בשלמותו, על כל תמונותיו — וההסברים הנלוים אליהן. המערכת תשמח לתת מקום ברפי הירחון לכל ביטוי של התרשמות, הערכה, בקורת, ספקות — ובכלל לכל תגובה עניינית, או הצעות אלטרנטיביות, או תוספות, אשר יבואו מצד הקוראים בעקבות ההתבוננות ב"סרטון" והקריאה בסקירה הנ"ל.

המערכת מציינת בזה כי שעריהם של שתי החוברות האחרונות (קל"א, קל"ב) וכן של חוברת זו, צולמו ע"י הצלם אסף קוטיץ, ומצטערת על-כך שציון זה נשמט בחוברות הקודמות.

יתכן וישאלו המרבים-בקטשיות שאלה: "ביטוי חדש זה המצוי בחוברת, אמינות, מה טיבו ומה ריחו?". התשובה: המלה נועדה לבטא את המושג של מהימנות במידה שמדובר במכונות ובמכשירים.